

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук, професора ЗВО кафедри хірургічних хвороб Європейського медичного університету **БАЙБАКОВА Володимира Михайловича** на дисертаційну роботу «Клініко-патогенетичні критерії хірургічної корекції патології пахвинного каналу та органів мошонки у дітей», що подана до захисту в разову спеціалізовану вчену раду ДФ 05.600.116 при Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І Пирогова, яка створена відповідно до наказу в.о. ректора ЗВО ВНМУ ім. М.І. Пирогова № 45 від 26.04.2024 р. на підставі рішення Вченої ради ВНМУ ім. М.І. Пирогова № 9 від 25 квітня 2024 року з правом прийняття до розгляду та проведення разового захисту дисертації **ГАВРИЛЮКА АНДРІЯ ВАЛЕРІЙОВИЧА** на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина»

1. Актуальність обраної теми дисертації.

Патологічні стани, які прямо чи опосередковано впливають на можливість мати нащадків, завжди були і є вагомими в медицині. Патологія облітерації вагінального відростку очеревини є вагомим фактором можливого впливу на фертильність, оскільки частка цих захворювань серед дитячого населення як Вінничини локально, так і України і світу в цілому, є значною.

Відомо, що єдиним методом корекції пахвинних гриж та водянок оболонки яєчок є хірургічна маніпуляція. З давнини хірурги заклали основи оперативної техніки в даному випадку, які з розвитком науки та техніки розвиваються, інтегруються новітні мініінвазивні технології. Однак, незважаючи на все вищесказане, відсоток незадовільних результатів (у вигляді рецидивів та безпліддя) зберігається, що дає підстави продовжувати наукові

практично орієнтовані роботи, направлені на удосконалення існуючих методів лікування.

Важливо привернути увагу до вивчення післяопераційного періоду пацієнта та його реабілітацію. Оцінка різнонаправлених критеріїв післяопераційного періоду дасть змогу зробити висновки про якість оперативної корекції.

Також варто зазначити, що мало вивченим є ембріонально-морфологічні аспекти виникнення патології облітерації вагінального відростка очеревини. Дослідження цього напрямку етіопатогенезу захворювання є потенційно затребуваним.

Таким чином, тема дисертації Гаврилюка Андрія Валерійовича саме присвячена вивченню клініко-патогенетичних критеріїв хірургічної корекції патології облітерації вагінального відростка очеревини та дозволяє визнати її актуальною, сучасною, яка відповідає нинішнім запитам хірургії дитячого віку в теоретичному та практичному аспектах.

2. Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Дисертація виконана в клініці дитячої хірургії ВНМУ ім. М.І. Пирогова на базі хірургічного відділення корекції вроджених вад розвитку КНП «Вінницька обласна дитяча клінічна лікарня Вінницької обласної Ради».

Науковий рівень дисертації є достатньо високим. Здобувач застосував інформативні сучасні діагностично-лікувальні методи дослідження. В роботі докладно викладено результати обстеження і проаналізовано з використанням ліцензійного програмного забезпечення. Дисертаційна робота містить результати дослідження структуровано викладені в висновках, які відповідають поставленим завданням. На достатньому рівні виконані аналіз та узагальнення результатів отриманих при дослідженні. Загалом здобувач

виконав наукове дисертаційне дослідження на високому професійному рівні, який відповідає вимогам наукової роботи на здобуття ступеня доктора філософії.

Результати наукового пошуку дисертанта викладені у фахових журналах України та представлені на міжнародних науково-практичних конференціях у вигляді тез та в повній мірі відображають отримані висновки.

3. Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях.

Наукова новизна, отриманих дисертаном даних, не викликає сумніву. Автор викладає порівняння ториманих під час дослідження результатів з висновками інших науковців.

Здобувач виявив математично-статистичну закономірність залежності частоти патології облітерації вагінального відростка очеревини від віку та статі дитини шляхом математичного моделювання. Гістологічне дослідження зразків необлітерованого вагінального відростка очеревини дало можливість стверджувати наявність морфологічних змін, які сприяють відсутності облітерації вагінального відростка очеревини. За допомогою сучасних мініінвазивних технологій дисертантом проведена оцінка внутрішнього пахвинного кільця та визначено відсутність залежності розмірів глибокого пахвинного кільця від клінічних проявів патології. Проаналізовано фенотипові ознаки, які можна розглядати в якості прогностичних критеріїв виникнення та існування патології. Обґрунтована можливість та доцільність використання в хірургічній корекції патології необлітерованого ВВО єдиного відкритого оперативного доступу без апоневротичної пластики передньої стінки пахвинного каналу при лікуванні сполучної водянки яєчка та пахвинних гриж.

Результати роботи викладено у 11 публікаціях. З них 4 у вигляді статей

опублікованих у фахових наукових виданнях рекомендованих до друку ДАК України, серед яких 3 відносяться до міжнародної наукометричної бази Scopus; 7 публікацій у вигляді тез в матеріалах міжнародних науково-практичних конференцій. Отримано 1 патент України на винахід та 1 авторське право на твір.

Опубліковані праці містять результати отримані при виконанні дисертаційної роботи та висвітлюють основні положення дисертації.

4. Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації та відповідності темі дисертації.

Велика кількість вітчизняних та закордонних джерел наукової літератури опрацьована та проаналізована аспірантом в ході вичення проблематики дослідження. Результати дисертаційного дослідження базуються на достатній кількості клінічних спостережень, із застосуванням сучасних методів дослідження, які відповідають поставленій меті роботи. Результати роботи сумлінно опрацьовані, математично-статистично оброблені, що свідчить на користь достовірності отриманих даних. Висновки викладені послідовно, аргументовано, відображають зміст дослідження та відповідають поставленим завданням. Результати дослідження та основні положення наукової рооти представлені до обговорення на міжнародних науково-практичних конференціях та висвітлені у публікаціях фахових наукових видань. Не викликає сумнівів обґрунтованість отриманих результатів та сформульованих висновків.

5. Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності.

Дисертант показав високий рівень оволодіння методологією наукової

діяльності на всіх етапах проведення дослідження: на етапі підготовки (проведення інформаційно-патентного пошуку, складання плану дослідження, визначення мети та завдань, визначення необхідних методів дослідження...), під час виконання наукової роботи (оволодіння методами обстеження, проведення статистичного аналізу результатів, можливість сформулювати, узагальнити, обґрунтувати основні положення висновків), у підготовці та оформленні публікацій. Здобувач на високому рівні виконав завдання, поставлені у дисертаційній роботі, та досягнув поставленої мети.

Отже, вважаю, що аспірант оволодів методологією наукової діяльності в обсязі необхідному для присудження ступеня доктора філософії.

6. Теоретичне і практичне значення результатів дослідження.

Зміст дисертації містить важливе теоритичне значення. Положення наукової роботи розширюють існуючу інформацію та подають нові важливі дані про етіопатогенез порушення облітерації вагінального відростка очеревини та порівняння різних методів оперативної корекції патології.

Також отримані результати мають важливе практичне значення в практиці дитячого хірурга. Автором описано та запроваджено спосіб оперативної корекції патології облітерації вагінального відростку очеревини без апоневротичної пластики передньої стінки пахвинного каналу. Також, розроблено та втілено в практику методичку кількісної оцінки післяопераційного набряку мошонки у вигляді визначення індексу набряку мошонки в післяопераційному періоді. Здобувачем рекомендовано проведення лапароскопічної корекція патології облітерації вагінального відростка очеревини як при грижах, так і при водянках оболонки яєчка, у зв'язку зі спорідненістю етіопатогенезу захворювання.

Результати даного дослідження впроваджено у навчальний процес та практичну діяльність кафедри оперативної хірургії та клінічної анатомії

Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова, у навчальний процес та практичну діяльність кафедри загальної хірургії Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова, у навчальний процес та практичну діяльність кафедри хірургічних хвороб Європейського медичного університету, у навчальний процес та практичну діяльність кафедри дитячої хірургії з курсом клінічної анатомії та оперативної хірургії Івано-Франківського національного медичного університету, у роботу хірургічного відділення № 2 КНП «Вінницька обласна дитяча клінічна лікарня Вінницької обласної ради», у практичну роботу КНП «Вінницьке обласне патологоанатомічне бюро Вінницької обласної Ради», у практичну роботу клінічного хірургічного відділення центру хірургії лікарні Святого Миколая Першого територіального медичного об'єднання Львова, у практичну роботу педіатричного відділення МЦ ТОВ «Інномед–Педіатрія».

Необхідно зазначити, що дисертація є фрагментом науково-дослідницької роботи кафедри дитячої хірургії Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова «Розробка та вдосконалення сучасних технологій діагностики, лікування, профілактики та реабілітації хірургічних захворювань у дітей», номер державної реєстрації 0118U003918.

7. Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому.

Дисертаційна робота написана відповідно до вимог написання наукової роботи на здобуття ступеня доктора філософії. Матеріали дисертаційної роботи викладено на 243 сторінках машинописного тексту. Основні розділи дисертації представлені у вигляді анотації, вступу, огляду літератури, матеріалів та методів досліджень, трьох розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення результатів, висновків, практичних рекомендацій, бібліографії та додатків. Список використаних в роботі літературних першоджерел містить 160 посилань

Анотація являє собою стисло викладені основні положення наукової

роботи з описом наукової новизни та практичних рекомендацій.

У вступі, який викладено на 7 сторінках, зазначено актуальність теми дослідження, чітко окреслені мета та завдання роботи, визначено об'єкт та предмет дослідження, обрані методи дослідження, описана наукова новизна та практичне значення отриманих результатів, наявна інформація щодо апробації результатів наукового дослідження.

1 розділ (огляд літератури) викладений на 23 сторінках та містить посилання на 160 джерел, з яких 54 кирилицею та 106 латиною. В нього включений огляд та аналіз сучасних досліджень, які на момент написання дисертації вже відомі і прямо пов'язані з тематикою дослідження. Підрозділи огляду літератури містять інформацію щодо проведення інших наукових спостережень, поглядів фахівців на виконання різних методів лікування та їх обґрунтування. Розділ закінчується резюме, з якого можна зрозуміти, чому автором обрана ця тематика.

2 розділ (матеріали і методи дослідження) викладений на 19 сторінках та включає опис методів дослідження, застосованих автором під час наукового пошуку, зазначені критерії включення та виключення пацієнтів до дослідження. Підрозділи матеріалів та методів дослідження містять детальну покрокову інформацію про лікувально-діагностичний процес, який застосовувався в ході дослідження. Описані методи математично-статистичного аналізу.

3 розділ дисертації викладений на 30 сторінках та включає в себе 2 підрозділи, які в повній мірі ілюстровані наочним матеріалом у вигляді рисунків та таблиць. У даному розділі іде детальний опис морфологічної каритини необлітерованого вагінального відростка очеревини з якісними та кількісними характеристиками гістологічних елементів залежно від віку та статі дитини. Друга частина розділу містить покроковий шлях виміру площі внутрішнього пахвинного кільця під час лапароскопічної корекції патології та аналіз отриманих результатів.

4 розділ викладений на 39 сторінках та включає в себе 5 підрозділів. Цей розділ присвячений опису запропонованого автором методу корекції патології вагінального відростка очеревини без у дітей без апоневротичної пластики, та опису мініінвазивної корекції патології. Також розділ містить опис зв'язку між формою живота та формуванням патології вагінального відростка очеревини, продемонстровано зв'язок недиференційованої дисплазії сполучної тканини з патологією вагінального відростка очеревини та досліджено зв'язок індексу маси тіла пацієнтів з патологією вагінального відростка очеревини.

5 розділ викладений на 50 сторінках та складається з 5 підрозділів. Розділ містить інформацію про динаміку змін показників післяопераційного періоду, (локальна термометрія поверхні шкіри мошонки, індекс набряку мошонки, індекс резистентності судин яєчок, еластографія яєчок). Також в розділі наводиться математичне моделювання частоти патології вагінального відростка очеревини у дітей відповідно віку та статі.

Розділ «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» викладено на 12 сторінках. В ньому здобувач ретельно підсумовує, узагальнює та аналізує отримані результати дослідження. Розділ містить посилання на інших науковців та порівняння отриманих даних з власними спостереженнями. Аспірант привертає увагу на те, що проведене дослідження дає підґрунтя для до використання таких методик лікування патології, які матимуть мінімальні наслідки для дитини, тобто відповідатимуть на вимогу мінімальної травматичності оперативної корекції, що прямопропорційно впливає на фертильність.

Висновки дисертаційної роботи відповідають меті і завданням, які ставив перед собою здобувач, в повній мірі відображають зміст дослідження і є логічним завершенням наукового дослідження.

Список бібліографічних посилань на наукові джерела включає 160 робіт.

Додатки до дисертації являють собою перелік наукових праць здобувача,

які містять основні положення наукового дослідження та засвідчують апробацію матеріалів роботи. Друга частина додатків присвячена актам впровадження результатів дисертаційного дослідження.

Таким чином, дисертація Гаврилюка Андрія Валерійовича за своїм змістом відповідає існуючим вимогам в є завершеною науковою роботою.

8. Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації в практиці.

Дисертація Гаврилюка Андрія Валерійовича є практично орієнтованою роботою. Результати та винаходи, отримані в ході наукового дослідження, рекомендовані до використання в практичній діяльності дитячих хірургів, впровадження в навчальний процес кафедр дитячої хірургії медичних закладів вищої освіти України.

9. Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача.

Під час розгляду дисертації суттєвих зауважень не виникло.

Хочеться почути відповідь дисертанта на наступне запитання.

1. Хотів би уточнити гістологічну будову очеревини у дітей різних вікових груп при морфологічному дослідженні. Чи є в складі очеревини м'язові волокна?

10. Відсутність (наявність) порушень академічної доброчесності.

Наукова робота дисертанта перевірена на наявність плагіату програмним засобом «антиплагіатна Інтернет-система «Unicheck». Рівень оригінальності становить 95,88 %. Порушень правил академічної доброчесності не виявлено. Наукова робота є самостійною та оригінальною.

11. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація Гаврилюка Андрія Валерійовича на тему **«Клініко-патогенетичні критерії хірургічної корекції патології пахвинного каналу та органів мошонки у дітей»**, відповідає усім вимогам згідно до наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації».

За актуальністю теми, методологією дослідження, науковою новизною, змістом, обґрунтованістю результатів, висновків і практичних рекомендацій, теоретичним та практичним значенням дисертаційна робота повною мірою відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 21 березня 2022 р. № 341, від 19 травня 2023 р. № 502 та від 03 травня 2024 р. № 507 та оформлена відповідно до наказу МОН України № 40 від 12.01.2017 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її автор – Гаврилюк Андрій Валерійович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 222 «Медицина».

Офіційний опонент:

доктора медичних наук, професора ЗВО
кафедри хірургічних хвороб Європейського
медичного університету

Володимир БАЙБАКОВ